

Asia: VN/13139/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Hyvinvointialue

2. Kannatatteko luvussa 3 ehdotettua tavoitetta omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamisesta?

Kyllä osin

3. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 2:

Omaishoidon alin palkkioluokka edellyttää omaishoitajalta sitoutumista hoitotyöhön päivittäin. Palkkion tulisi vastata työn sitovuuteen ja vaativuuteen paremmin. Työssä käyvät omaishoitajat voivat joutua vähentämään työaikaansa omaishoidon takia, mikä vaikuttaa heidän tuloihinsa sekä eläkekertymään. Alinta palkkioluokkaa korottamalla voidaan lisätä omaishoidon kiinnostavuutta ja kasvattaa omaishoidon määrää palveluvaihtoehtona asiakkaalle hyvinvointialueilla. Korotus aiheuttaa lisäkustannuksia palkkioon, mutta myös mahdollisen palvelun lisääntymisen myötä omaishoitoperheiden tukemisen palveluihin (esimerkiksi lakisääteiset vapaat). Kustannusten vaikutus tulee huomioida valtiolta myönnettyssä määrärahassa ja hyvinvointialueiden tulisi kohdentaa ko. rahoitus omaishoitoon ja lakisääteisten vapaiden järjestämisen palveluihin.

Omaishoidon tuen palkkio on vain osa omaishoidon tukea. Palkkioiden sijasta keskustelun tulisi siten kohdentua enemmän omaishoidon tukeen liittyviin palveluihin ja omaishoitajan jaksamista tukeviin vapaapäiviin.

4. Kannatatteko luvussa 3 ehdotettua tavoitetta perhehoitajan taloudellisen aseman tukemisesta?

Kyllä

5. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 4:

Pitkäaikaiseksi perhehoitajaksi ryhtymisen kynnyksessä madaltuu, kun riski toimeentulon menettämisestä pienenee ennakoimattomissa tilanteissa. Tämä mahdollistaa myös laadukkaan perhehoidon sijoittamisprosessin, kun toimeentulo on varmistettu järjestämisen ajalle. Esityksessä on hyvin

huomioitu, että uuden asiakkaan sijoittamisen myötä oikeutta korvaukseen ei ole ja näin on estetty päällekkäisten korvausten mahdollisuus. Nopealla ja toimivalla sijoittamisen prosessilla ei lisäkustannusta tulisi, mutta antaa perhehoitajalle turvaa ennakoimattomaan tilanteeseen.

6. Kannatatteko omaishoidon tuen palkkion korotuksen kohdistamista omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamiseen?

Kyllä osin

7. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 6:

Alimman palkkioluokan korottaminen saattaa lisätä omaishoidon kiinnostavuutta ja lisätä mahdollisuutta tukea perhettä jo varhaisemmassa vaiheessa. Tällä voi olla merkitystä omaishoitajan jaksamiseen sekä asiakkaan toimintakykyä tukevaan parempaan palvelukokonaisuuteen. Korotuksella voi olla kuitenkin merkittäviä kustannusvaikutuksia erityisesti niillä hyvinvointialueilla, jotka nojaavat laajasti ostopalveluihin omaishoidon palvelujen järjestämisessä. Vaikutustenarvioinnit tulisi tehdä muutoksesta eli mitä tämä tarkoittaa palvelutuotannolle.

8. Kannatatteko perhehoitajan korvausoikeuden kohdistamista esityksessä ehdotettuihin tilanteisiin?

Kyllä

9. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 8:

Korvausoikeuden laajentaminen tilanteisiin, joissa toimeksiantosopimus päättyy ennakoimattomasti hoitajasta riippumattomasta syistä, on perusteltua perhehoitajan taloudellisen turvan, oikeudenmukaisen kohtelun ja jaksamisen näkökulmasta. Yhden kuukauden hoitopalkkiota vastaava korvaus on kohtuullinen ja selkeä ratkaisu, joka vahvistaa perhehoidon ennakoitavuutta ja tukee perhehoitajien sitoutumista pitkäjänteiseen hoivatyöhön. Lisäksi on huomioitava tiivis viestintä eri hyvinvointialueiden välillä mahdollisen uuden asiakkaan sijoittamisessa ja sen vaikutuksesta korvaukseen. Myös lasten, nuorten ja perheiden palvelujen näkökulmasta esitys on perusteltu ja kannatettava. Lastensuojelun perhehoidossa toimitaan tälläkin hetkellä esityksen suuntaisesti äkillisissä ja ennakoimattomissa tilanteissa. Mahdolliset lakimuutokset tulisi määritellä selkeästi niin, ettei niihin jää sijaa erilaisille tulkinnoille. Se helpottaa toimintaa sekä viranomaisten että perhehoitajien näkökulmasta kysymyksessä olevissa tilanteissa.

10. Mitä muuta mahdollisesti haluatte lausua esityksestä:

Omais- ja perhehoitoa tulisi kehittää kokonaisuutena osana palvelujärjestelmän ja sosiaaliturvan kokonaiskehittämistä. Omaishoidon osalta tavoitteeksi tulisi asettaa se, että koko maassa olisi yhtenäiset omaishoidon tuen myöntämisen periaatteet ja palkkiotasot KELAn myöntämänä. Hyvinvointialueen tehtäväksi jäisi järjestää omaishoitoa tukevat palvelut. Tämä lisäisi omaishoidon tuen saajien yhdenvertaisuutta valtakunnallisesti, eikä tuen myöntäminen olisi sidoksissa hyvinvointialueiden määrärahojen riittävyyteen. Lisäksi huolena muutosten kustannuksista ja riskistä on, että ne ovat esityksessä arvioitua korkeammat. Uudistuksen kustannuslisäykset tulee kattaa täysimääräisesti.

Veijalainen Mirva

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue - Minna Lahnalampi-Lahtinen, vs.
hyvinvointialuejohtaja